

บทที่ 2

ทฤษฎีแนวคิดและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

ในการวิจัยครั้งนี้ คณะผู้วิจัยได้ศึกษาและทำการทบทวนวรรณกรรมเกี่ยวกับเอกสาร แนวคิด ทฤษฎี ตลอดจนงานวิจัยต่างๆ ที่มีความเกี่ยวข้อง เพื่อให้เกิดองค์ความรู้ที่จะนำไปสู่การประยุกต์ใช้ สำหรับเป็นกรอบในการกำหนดแนวทางการวิจัย ดังนี้

- 1.ความรู้ทั่วไปเกี่ยวกับหลักสูตรและการประเมินหลักสูตร
- 2.หลักสูตรบริหารธุรกิจมหาบัณฑิต พ.ศ.2550 คณะบริหารธุรกิจ มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลรัตนโกสินทร์
- 3.งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง
- 4.สรุป

1. ความรู้ทั่วไปเกี่ยวกับหลักสูตรและการประเมินหลักสูตร

1.1 ความหมายของหลักสูตร

หลักสูตรเป็นสิ่งสำคัญยิ่งอย่างหนึ่งในระบบการศึกษา การจัดการศึกษาจะดีขึ้นหรือไม่ ขึ้นอยู่กับเรื่องของหลักสูตร เพราะหลักสูตรเปรียบเสมือนเป็นหัวใจในการดำเนินงาน การจัดการศึกษา จะเป็นไปในทิศทางใดขึ้นอยู่กับหลักการของหลักสูตรเป็นสำคัญ เพราะหลักสูตรเป็นที่รวมของ จุดหมาย โครงสร้าง อัตราเวลาเรียน เนื้อหากิจกรรมต่างๆ เข้าไว้ด้วยกันทั้งหมดเพื่อเป็นแนวในการ จัดการเรียนการสอน นักการศึกษาหลายท่านได้ให้ความหมายของหลักสูตรไว้เช่น แทนเนอร์(Tanner, อ้างถึงใน กิตติรัตน์ กัดแก้ว, 2536) กล่าวว่า หลักสูตรประกอบด้วยกิจกรรมการเรียนรู้ที่ได้จัดเตรียม ไว้อย่างดีโดยที่โรงเรียนเป็นผู้รับผิดชอบ ส่วน กู๊ด(Good, อ้างถึงในจันทร์ชัย มหาโพธิ์, 2538) กล่าวว่า หลักสูตร คือ เนื้อหาวิชาการต่าง ๆ ที่รวมทุกวิชาเข้าด้วยกันเพื่อให้ผู้เรียนได้เล่าเรียนภายใต้การแนะนำ ของโรงเรียน ในขณะที่ บอบบิท(Bobbitt, อ้างถึงใน บุญเย็น มีแก้ว, 2539) กล่าวว่า หลักสูตร หมายถึงมวลประสบการณ์ทั้งหมดที่ครูสอนให้แก่นักเรียนเพื่อพัฒนาความสามารถในการดำรงชีวิตให้ เป็นผู้ใหญ่ที่สมบูรณ์แบบในอนาคต

สุมน อมรวิวัฒน์ (ม.ป.ป:6)ให้ความหมายของหลักสูตรว่าเป็นแนวประสบการณ์ทั้งหลายที่ มุ่งหมายให้นักเรียนได้รับจากการศึกษา ทั้งในแง่ความรู้และพัฒนาการในทุก ๆ ด้าน ครอบคลุมถึงการ กำหนดกิจกรรมการเรียนการสอนและวิธีฝึกฝนอบรมเด็กในชั้นเรียน

ภิญโญ สาร (อ้างถึงใน พจน์ สะเพียรชัย, 2535:18) กล่าวว่า หลักสูตร หมายถึง ประสบการณ์ทั้งมวลที่โรงเรียนจัดให้นักเรียนทั้งในและนอกระบบโรงเรียน เพื่อให้นักเรียนได้รับความรู้มีทักษะและเจตคติที่ดีอันจำเป็นต่อการดำรงชีวิต นอกจากนี้แล้ว พันธ์ หันนาคินทร์ (อ้างถึงใน บุญเย็นมีแก้ว, 2539: 18) ได้ให้ความหมายของหลักสูตรว่า หมายถึง ประสบการณ์ทั้งมวลที่นักเรียนจะพึงได้รับภายใต้การนำของครู หรือ โรงเรียน ทั้งนี้มุ่งหวังที่จะให้เกิดความเจริญงอกงามในด้านต่าง ๆ แก่นักเรียนกล่าวคือ ทางด้านร่างกาย ทางอารมณ์และทางสังคม นอกจากนี้ สันต์ ธรรมบำรุง (อ้างถึงใน บุญเย็น มีแก้ว, 2539:18-19) กล่าวว่าหลักสูตรมีความหมายในแนวกว้างและแคบพอสรุปได้ 3 แนวทาง คือ แนวทางที่ 1 หลักสูตร คือ หลักสูตร (curriculum as curriculum) เป็นความหมายที่หยุดนิ่ง เพราะเป็นหลักการยากแก่การแก้ไข หรือปรับปรุงเปลี่ยนแปลง แนวทางที่ 2 หลักสูตรเป็นเนื้อหาที่ต้องสอน (curriculum as a field of study) หมายถึง วิชาหรือเนื้อหาที่ต้องมีการเรียนการสอน ซึ่งเป็นการรวมเอาเนื้อหาวิชาประสบการณ์ กิจกรรมและการสอนของครูที่มีต่อนักเรียนเข้าด้วยกันและแนวทางที่ 3 หลักสูตรเป็นระบบ (curriculum as system) หมายถึง เป็นกระบวนการโดยมีการส่งวัตถุดิบผ่านกระบวนการแล้วได้ผลผลิตที่สมบูรณ์ออกมาเป็นการมองหลักสูตรในความหมายที่กว้างที่สุด (สันต์ ธรรมบำรุง, 2525: 7-9)

จากความหมายของหลักสูตรดังกล่าว สรุปได้ว่า หลักสูตร หมายถึง มวลประสบการณ์และกิจกรรมทั้งในและนอกโรงเรียนที่จัดขึ้นเพื่อให้ นักเรียนได้เรียนรู้และพัฒนาทักษะด้านต่างๆ เพื่อให้สามารถดำรงชีวิตอยู่ในสังคมได้อย่างมีความสุข

1.2 องค์ประกอบของหลักสูตร

ถ้าพิจารณาหลักสูตรที่เคยมีพบว่าหลักสูตรมีองค์ประกอบที่สำคัญหลายส่วนโดย ทาบ (Taba, อ้างถึงในบุญเย็น มีแก้ว, 2539) กล่าวว่า หลักสูตรมีองค์ประกอบ 4 ประการ คือ วัตถุประสงค์ (objectives) เนื้อหา (content) การนำหลักสูตรไปใช้ (curriculum implementation) และ การประเมินผล (evaluation) ส่วน พจน์ สะเพียรชัย (2535: 71) กล่าวว่าหลักสูตรจะดีหรือไม่ย่อมขึ้นอยู่กับคุณภาพของโครงสร้างหรือองค์ประกอบด้วย 6 ส่วน ดังนี้ ปรัชญาการศึกษา จุดหมาย เนื้อหาวิชาและจำนวนชั่วโมงสำหรับสอนแต่ละวิชา กระบวนการเรียนการสอน การวัดและการประเมินผลการเรียนการสอน การบริหารหลักสูตรและการบริหารงานวิชาการ

กาญจนา कुमारภักย์ (2537: 15) กล่าวว่า หลักสูตรมีองค์ประกอบที่สำคัญ 6 ประการคือ จุดมุ่งหมายของหลักสูตร (curriculum aims) หมายถึง ผลส่วนรวมที่ต้องการให้เกิดแก่ผู้เรียนหลังจากที่เรียนจบหลักสูตรแล้ว จุดประสงค์ของการเรียนการสอน (instructional objectives)

หมายถึง สิ่งที่ต้องการให้เกิดแก่ผู้เรียนหลังจากที่จบเนื้อหาสาระในวิชาที่กำหนดให้ เนื้อหาสาระและประสบการณ์ (content and experience) หมายถึง สิ่งที่ต้องการให้ผู้เรียนได้เรียนรู้และประสบการณ์ที่ต้องการให้ได้รับ ยุทธศาสตร์การเรียนการสอน (instructional strategies) หมายถึง กระบวนการและวิธีการในการจัดการเรียนการสอน รวมทั้งกิจกรรมการเรียนการสอนเพื่อให้ผู้เรียนมีพัฒนาการทางด้านความรู้อื่น ๆ ตามจุดประสงค์และจุดมุ่งหมายที่กำหนดไว้ วัสดุอุปกรณ์และสื่อการเรียนการสอน (instructional media and materials) หมายถึง เครื่องมือเครื่องใช้และวัสดุต่าง ๆ รวมทั้งอุปกรณ์โสตทัศนศึกษา และอื่น ๆ ที่ช่วยเสริมคุณภาพการเรียนการสอน และการประเมินผล (evaluation) หมายถึง การประเมินผลหลักสูตรและการประเมินผลการเรียนการสอน

การประเมินหลักสูตรเป็นส่วนที่มีความสำคัญและจำเป็นอย่างยิ่งต่อคุณภาพของหลักสูตร ทั้งนี้เพราะการประเมินหลักสูตรจะทำให้รู้คุณค่าของหลักสูตรว่าเป็นอย่างไรสามารถจะนำไปใช้ได้ดีเพียงใด ผลที่ได้จากการใช้หลักสูตรเป็นอย่างไร ข้อมูลที่ได้จากการประเมินหลักสูตรจะเป็นประโยชน์อย่างยิ่งต่อการปรับปรุงหลักสูตรให้มีคุณค่าสูงขึ้น อันจะเป็นผลในการนำหลักสูตรไปสู่ความสำเร็จตามเป้าหมายที่วางไว้ได้โดยสะดวก

ความหมายของการประเมินหลักสูตร นักการศึกษาได้ให้ความหมายไว้ 2 ลักษณะ คือ ความหมายแรกเป็นการให้ความหมายในแง่ที่เกี่ยวกับสิ่งที่ต้องการทำการประเมิน และความหมายที่สองจะให้ในแง่ของการประเมินผล กล่าวคือ การประเมินหลักสูตรหมายถึง การรวบรวมและการวิเคราะห์ข้อมูล แล้วนำข้อมูลมาใช้ในการตัดสินใจข้อบกพร่องหรือปัญหา เพื่อหาทางปรับปรุงแก้ไข ส่วนประกอบทุกส่วนของหลักสูตรให้มีคุณภาพดียิ่งขึ้น หรือการประเมินองค์ประกอบต่าง ๆ ของหลักสูตรว่ามีความเหมาะสมมากน้อยเพียงใด และเมื่อได้นำหลักสูตรไปใช้แล้วบรรลุวัตถุประสงค์ตามที่ต้องการหรือไม่ โดยในการประเมินหลักสูตรจะใช้เครื่องมือชนิดต่าง ๆ ที่มีความเหมาะสมในการเก็บรวบรวมข้อมูล เช่น แบบสอบถาม การสัมภาษณ์ และการสนทนากลุ่ม เป็นต้น ทั้งนี้ผลที่ได้จากการประเมินจะถูกนำไปใช้ในการปรับปรุงและพัฒนาหลักสูตรให้มีความเหมาะสมยิ่งขึ้นต่อไป

1.3 จุดมุ่งหมายของการประเมินหลักสูตร

1. เพื่อหาทางปรับปรุงแก้ไขสิ่งบกพร่องที่พบในองค์ประกอบต่างๆ ของหลักสูตรเพื่อที่จะพิจารณาว่าองค์ประกอบต่างๆ ของหลักสูตรมีความเหมาะสมและสอดคล้องหรือไม่ มีปัญหาอุปสรรคอะไร จะได้เป็นประโยชน์แก่นักพัฒนาหลักสูตรและผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องในการปรับปรุงเปลี่ยนแปลงองค์ประกอบต่างๆ ของหลักสูตรให้มีความเหมาะสมยิ่งขึ้นได้ทันทั่วทั้งที่

2. เพื่อหาทางปรับปรุงแก้ไขระบบการบริหารหลักสูตร
3. เพื่อช่วยในการตัดสินใจของผู้บริหารว่าควรใช้หลักสูตรต่อไปอีกหรือควรยกเลิกการใช้หลักสูตรเพียงบางส่วนหรือยกเลิกทั้งหมด
4. เพื่อต้องการทราบคุณภาพของผู้เรียนซึ่งเป็นผลผลิตของหลักสูตรว่ามีการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมไปตามความมุ่งหวังของหลักสูตรหรือไม่

1.4 ระยะของการประเมินหลักสูตร

การประเมินหลักสูตรที่ดีจึงต้องตรวจสอบเป็นระยะเพื่อลดปัญหาที่อาจเกิดขึ้น โดยทั่วไปจะแบ่งเป็น 3 ระยะ คือ

1. การประเมินหลักสูตรก่อนนำหลักสูตรไปใช้
2. การประเมินหลักสูตรระหว่างการดำเนินการใช้หลักสูตร
3. การประเมินหลักสูตรหลังการใช้หลักสูตร

การประเมินความก้าวหน้า เพื่อมุ่งการปรับปรุงแก้ไขหลักสูตรในช่วงเวลาต่างๆ กันเป็นสำคัญ หรือจะเป็นการประเมินผลสรุป เพื่อมุ่งการตัดสินใจว่าหลักสูตรนั้นควรดำเนินต่อหรือยกเลิก ควรมีการประเมินให้ต่อเนื่องกัน ดังนั้นการประเมินหลักสูตรจึงประกอบด้วยการประเมินสิ่งต่อไปนี้

1. การประเมินเอกสารหลักสูตร

เป็นการตรวจสอบคุณภาพขององค์ประกอบต่างๆ ของหลักสูตรว่าจุดหมาย จุดประสงค์ โครงสร้างเนื้อหาสาระ และวิธีการวัดและประเมินผลนักเรียนมีความสอดคล้อง เหมาะสม ครอบคลุม และถูกต้องตามหลักการพัฒนาหลักสูตรหรือไม่ภาษาที่ใช้สามารถสื่อให้เข้าใจและมีความชัดเจนในการนำไปสู่การปฏิบัติหรือไม่

การประเมินเอกสารหลักสูตรเป็นการตรวจสอบคุณภาพของหลักสูตรว่ามีความเหมาะสมดี และถูกต้องกับหลักการพัฒนาหลักสูตรเพียงใด การตรวจสอบเอกสารหลักสูตร อาจทำได้โดยวิธีการดังต่อไปนี้

- 1.1 การตรวจสอบโดยคณะพัฒนาหลักสูตร
- 1.2 การตรวจสอบโดยผู้เชี่ยวชาญ
- 1.3 การทดลองใช้หลักสูตร

การประเมินเอกสารหลักสูตรมักใช้วิธีวิเคราะห์เนื้อหาและใช้วิธีให้ผู้รู้ ผู้เชี่ยวชาญ หรือผู้ที่เกี่ยวข้องดำเนินการประเมิน นอกจากนี้ยังสามารถใช้วิธีอื่นๆ เช่น การใช้การสัมภาษณ์ การตอบแบบสอบถาม โดยกำหนดรายการและระดับที่ต้องการประเมิน เป็นต้น

แนวทางในการพิจารณาตรวจสอบหลักสูตรก่อนนำไปใช้อาจจะดำเนินการโดยสร้างเกณฑ์ในการประเมินหลักสูตรขึ้นมาก่อน แล้วจึงนำเอาเกณฑ์ที่ตั้งไว้นั้นไปทำการตรวจสอบคุณภาพของเอกสารหลักสูตรต่อไป

1.5 แนวทางในการประเมินหลักสูตรที่เสนอโดยเพร็ท (Pratt, 1980)

1. จุดมุ่งหมายทั่วไป
2. เหตุผลและความจำเป็น
3. จุดมุ่งหมายเฉพาะ
4. เกณฑ์ในการวัดพฤติกรรม
5. การประเมินผลเพื่อให้คะแนน
6. เนื้อหาสาระ
7. ลักษณะของผู้เรียน
8. การเรียนการสอน
9. การจัดการเกี่ยวกับความแตกต่างของผู้เรียน
10. รายละเอียดในการปฏิบัติ
11. การทดลองหลักสูตร
12. การนำหลักสูตรไปใช้
13. ผลผลิต

2. การประเมินการใช้หลักสูตร

เป็นการตรวจสอบว่าหลักสูตรสามารถนำไปใช้ได้ดีกับสถานการณ์จริงเพียงใด การจัดการเรียนการสอนตามหลักสูตรอย่างไร มีปัญหาอุปสรรคอะไรในการใช้หลักสูตรเพื่อจะได้แก้ไขปรับปรุงให้ดีขึ้นและสามารถใช้หลักสูตรได้อย่างมีประสิทธิภาพและประสิทธิผล

3. การประเมินผลสัมฤทธิ์ของหลักสูตร

เป็นการตรวจสอบผลสัมฤทธิ์ของผู้เรียน ซึ่งประกอบด้วย ผลสัมฤทธิ์ทางวิชาการและผลสัมฤทธิ์ที่ไม่ใช่วิชาการ การประเมินผลสัมฤทธิ์ของหลักสูตรเป็นการตรวจสอบผลสัมฤทธิ์ของผู้เรียน ซึ่งประกอบด้วยสัมฤทธิ์ผลทางวิชาการและสัมฤทธิ์ผลที่ไม่ใช่ทางวิชาการ

4. การประเมินระบบหลักสูตร

เป็นการประเมินหลักสูตรในลักษณะที่มีความสมบูรณ์และมีความซับซ้อนมาก การประเมินระบบหลักสูตรจะมีความเกี่ยวข้องกับองค์ประกอบอื่นที่มีส่วนเกี่ยวข้องกับหลักสูตรด้วย

ประโยชน์ของการประเมินหลักสูตร

1. ทำให้ทราบถึงจุดดีจุดเสียหลักสูตรที่สร้างหรือพัฒนาขึ้น
2. ช่วยส่งเสริมและปรับปรุงการสอนให้ดีขึ้น
3. ช่วยในการส่งเสริมการเรียนรู้ของผู้เรียน
4. ช่วยในการปรับปรุงการบริหารในสถานศึกษา
5. ช่วยในการแนะแนวทั้งด้านการเรียนและอาชีพแก่ผู้เรียน
6. ช่วยชี้ให้เห็นถึงคุณค่าของหลักสูตรที่พัฒนา

1.6 ขั้นตอนในการประเมินหลักสูตร

1. ขั้นกำหนดวัตถุประสงค์ของการประเมินหลักสูตร ผู้ประเมินหลักสูตรต้องกำหนดวัตถุประสงค์และเป้าหมายของการประเมินให้ชัดเจนก่อนที่จะประเมินในส่วนใดหรือเรื่องใด นอกจากนี้ผู้ประเมินหลักสูตรต้องกำหนดด้วยว่าต้องการนำข้อมูลมาทำอะไร การกำหนดขอบข่ายวัตถุประสงค์และเป้าหมายของการประเมินหลักสูตรอย่างเด่นชัดจะเป็นกรอบของการประเมินผลหรือตัวเสนอแนะรูปแบบของการประเมินผลกลุ่มผู้ให้ข้อมูลวิธีการเก็บรวบรวมข้อมูลและการสร้างมือที่ใช้ในการประเมินหลักสูตรได้อย่างเหมาะสมและถูกต้อง

2. ขั้นวางแผนออกแบบการประเมินผล หลังจากที่ผู้ประเมินผลได้ศึกษาและสำรวจเอกสารและผลงานประเมินที่เกี่ยวข้องต่างๆ แล้ว ผู้ประเมินผลก็พร้อมที่จะตัดสินใจวางรูปแบบการประเมินหลักสูตรได้ สิ่งที่คุณประเมินผลจะต้องตัดสินใจกำหนดมีดังนี้ คือ

- 2.1 การกำหนดกลุ่มตัวอย่าง
- 2.2 การกำหนดแหล่งข้อมูล
- 2.3 การพัฒนาเครื่องมือและวิธีการเก็บรวบรวมข้อมูล

2.4 การกำหนดเกณฑ์ในการประเมิน

2.5 การกำหนดเวลา

3. ขึ้นเก็บรวบรวมข้อมูล ผู้ประเมินผลเก็บรวบรวมข้อมูลตามกรอบขอบข่ายและระยะเวลาที่กำหนดไว้ในปฏิทินปฏิบัติงานประเมินผล

4. ขึ้นวิเคราะห์ข้อมูล ผู้ประเมินผลกำหนดวิธีการจัดระบบข้อมูลโดยอาจจำแนกเป็นหมวดหมู่ และพิจารณาเลือกใช้สถิติในการวิเคราะห์ที่เหมาะสม

5. ขึ้นรายงานผลการประเมิน ภายหลังจากที่วิเคราะห์ข้อมูลเสร็จเรียบร้อยแล้วผู้ประเมินผลจะต้องรายงานและเสนอผลการประเมินโดยพิจารณาตัดสินว่าจะให้ออกมาในรูปแบบใด เป็นความเรียงหรือในรูปของกราฟ เป็นต้น

1.7 ปัญหาในการประเมินหลักสูตร

1. ปัญหาด้านการวางแผนการประเมินหลักสูตร
2. ปัญหาด้านเวลา
3. ปัญหาด้านความเชี่ยวชาญของคณะกรรมการการประเมินหลักสูตร
4. ปัญหาด้านความตรงของข้อมูล
5. ปัญหาด้านวิธีการประเมิน
6. ปัญหาด้านการประเมินหลักสูตรทั้งระบบ
7. ปัญหาด้านการประเมินหลักสูตรอย่างต่อเนื่อง
8. ปัญหาด้านเกณฑ์การประเมิน

1.8 แนวทางสำหรับการประเมินหลักสูตร

มี 3 ลักษณะ คือ

1. การประเมินสัมฤทธิ์ผลของหลักสูตร เป็นแนวทางสำหรับการประเมินหลักสูตรที่มุ่งเน้นการศึกษาสัมฤทธิ์ผลที่ได้จากการใช้หลักสูตร
2. การประเมินคุณค่าของหลักสูตร เป็นการประเมินเพื่อดูว่าหลักสูตรสามารถนำไปใช้ในสถานการณ์ที่กำหนดได้เพียงใดและได้ผลตอบแทนที่คุ้มค่าหรือไม่
3. การประเมินในลักษณะการตัดสินใจ รูปแบบการประเมินหลักสูตรแบบนี้จะมีความเชื่อมั่นฐานอยู่ว่าหลักสูตรที่ดีควรจะส่งผลกระทบต่อการทำงานในอนาคต

1.9 รูปแบบการประเมินหลักสูตร

แบ่งได้เป็น 2 ประเภทใหญ่ๆ คือ

1. รูปแบบของการประเมินหลักสูตรที่สร้างเสริมใหม่ๆ เป็นการประเมินผลก่อนนำหลักสูตรไปใช้ ซึ่งในกลุ่มนี้จะเสนอรูปแบบที่เด่นๆ

2. รูปแบบของการประเมินหลักสูตรในระหว่างหรือหลังการใช้หลักสูตร ซึ่งในกลุ่มนี้สามารถแบ่งกลุ่มย่อยได้เป็น 4 กลุ่ม ดังนี้

2.1 รูปแบบการประเมินหลักสูตรที่ยึดจุดมุ่งหมายเป็นหลัก

2.2 รูปแบบการประเมินหลักสูตรที่ไม่ยึดเป้าหมาย

2.3 รูปแบบการประเมินหลักสูตรที่ยึดเกณฑ์เป็นหลัก

2.4 รูปแบบการประเมินหลักสูตรที่ช่วยในการตัดสินใจ

1.9.1 รูปแบบการประเมินหลักสูตรของไทเลอร์

ไทเลอร์เป็นผู้ริเริ่มให้คำนิยามการศึกษาว่า “การศึกษาคือการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรม” ดังนั้น การประเมินหลักสูตรจึงเป็นการเปรียบเทียบว่าพฤติกรรมของผู้เรียนที่เปลี่ยนแปลงไปตามจุดมุ่งหมายที่ได้ตั้งไว้หรือไม่ โดยการศึกษารายละเอียดขององค์ประกอบของกระบวนการจัดการศึกษา 3 ส่วน คือ

1. จุดมุ่งหมายของการศึกษา
2. การจัดประสบการณ์การเรียนรู้
3. การตรวจสอบสัมฤทธิ์ผลของผู้เรียน

รูปแบบการประเมินหลักสูตรของไทเลอร์มีข้อจำกัดอยู่คือ รูปแบบการประเมินหลักสูตรแบบนี้จะใช้กับหลักสูตรที่วางแผนไว้ล่วงหน้าเรียบร้อยแล้วเท่านั้น

1.9.2 รูปแบบการประเมินหลักสูตรของสเตค

เป็นรูปแบบการประเมินหลักสูตรที่ยึดเกณฑ์เป็นหลัก สเตคได้ให้ความหมายของการประเมินหลักสูตรว่าเป็นการบรรยายและตัดสินคุณค่าของหลักสูตร ซึ่งเน้นเรื่องการบรรยายสิ่งที่จะถูกประเมินโดยอาศัยผู้เชี่ยวชาญหรือผู้ทรงคุณวุฒิในการตัดสินคุณค่า สเตคจึงเห็นว่าข้อมูลที่จะพิจารณาในการประเมินเห็นว่าหลักสูตรมี 3 ด้าน คือ

1. ด้านสิ่งที่มาก่อน
2. ด้านกระบวนการเรียนการสอน
3. ด้านผลผลิต

จากรูปแบบการประเมินหลักสูตรของสศค่นี้จะเห็นว่านอกจากจะพิจารณาข้อมูลทั้ง 3 ด้าน ผู้ประเมินยังต้องเก็บข้อมูลดังกล่าวเป็น 2 ส่วน คือ

1. ส่วนที่เป็นการบรรยายหรือที่เรียกว่า “ข้อมูลเชิงบรรยาย” ประกอบด้วยข้อมูล 2 ชนิด คือ ข้อมูลที่อธิบายสิ่งที่คาดหวังของหลักสูตรเกี่ยวกับสิ่งที่มาก่อน กระบวนการเรียนการสอน และผลผลิตของหลักสูตรข้อมูลที่อธิบายสิ่งที่เกิดขึ้นจากการปฏิบัติจริงซึ่งสังเกตได้หรือทดสอบได้เกี่ยวกับสิ่งที่มาก่อน กระบวนการเรียนการสอน และผลผลิตของหลักสูตร

2. ส่วนที่เป็นการพิจารณาตัดสินคุณค่าของหลักสูตรหรือที่เรียกว่า “ข้อมูลเชิงตัดสิน” ประกอบด้วยข้อมูล 2 ชนิด คือข้อมูลที่เป็นเกณฑ์มาตรฐานซึ่งเป็นแนวความคิดที่ผู้เชี่ยวชาญต่างๆเชื่อว่าควรจะใช้ข้อมูลที่เป็นการตัดสินของบุคคลต่างๆซึ่งเป็นผู้ที่ศึกษาคิดตัดสินคุณภาพและความเหมาะสมของบุคคลต่างๆ

1.9.3 รูปแบบการประเมินหลักสูตรของสศค.ฟิลิปปินส์

1. การประเมินบริบท เพื่อให้ได้ข้อมูลการกำหนดจุดมุ่งหมายของหลักสูตรโดยวิเคราะห์หรือสภาวะแวดล้อม เพื่อให้ได้ข้อมูลในการกำหนดจุดมุ่งหมายหรือจุดประสงค์ต่างๆ ของหลักสูตร

2. การประเมินปัจจัยตัวป้อน เป็นการประเมินปัจจัยต่างๆ ที่เกี่ยวข้องกับการใช้หลักสูตรซึ่งได้แก่ ปัจจัยด้านบุคลากร นักเรียน อุปกรณ์และสื่อการเรียนการสอน ฯลฯ

3. การประเมินกระบวนการ เป็นการประเมินหลักสูตรในชั้นปฏิบัติการหรือประเมินกระบวนการใช้หลักสูตรเพื่อตรวจสอบดูว่ากิจกรรมหรือกระบวนการต่างๆ ของการใช้หลักสูตรในสภาพที่เป็นจริงอย่างไร มีปัญหาหรือข้อบกพร่องหรือไม่

การประเมินผลผลิต เป็นการประเมินผลที่เกิดขึ้นจากการใช้หลักสูตรนั้นเป็นการประเมินผลสัมฤทธิ์ของหลักสูตร โดยตรวจสอบว่าผู้เรียนมีคุณสมบัติตรงตามจุดมุ่งหมายของหลักสูตรหรือไม่เพียงใด

1.10 การพัฒนาหลักสูตร

ความหมายของการพัฒนาหลักสูตรมีนักการศึกษาให้ความหมายของคำว่า “ การพัฒนาหลักสูตร ” ไว้ดังนี้ สังก อุทรานันท์ ได้กล่าวถึงความหมายของการพัฒนาหลักสูตรว่า “ การพัฒนา ” ตรงกับคำในภาษาอังกฤษว่า “Development” มีความหมายอยู่ 2 ลักษณะ คือ

- 1.การทำให้ดีขึ้นหรือทำให้สมบูรณ์ขึ้น
- 2.การทำให้เกิดขึ้น

ด้วยเหตุนี้การพัฒนาหลักสูตรจึงมีความหมายใน 2 ลักษณะ คือ การทำหลักสูตรที่มีอยู่แล้วให้ดีขึ้น หรือสมบูรณ์ขึ้น กับการสร้างหลักสูตรขึ้นมาใหม่ โดยไม่มีหลักสูตรเดิมเป็นพื้นฐานเลย

ทาบา (Taba) ได้กล่าวไว้ว่า “ การพัฒนาหลักสูตร หมายถึง การเปลี่ยนแปลงปรับปรุงหลักสูตร อันเดิมให้ได้ผลดียิ่งขึ้น ทั้งในด้านการวางจุดมุ่งหมาย การจัดเนื้อหาวิชา การเรียนการสอน การวัดผล ประเมินผล และอื่นๆ เพื่อให้บรรลุถึงจุดมุ่งหมายอันใหม่ที่วางไว้ การเปลี่ยนแปลงหลักสูตรเป็นการเปลี่ยนแปลงทั้งระบบหรือเปลี่ยนแปลงทั้งหมด ตั้งแต่จุดมุ่งหมายและวิธีการ และการเปลี่ยนแปลงหลักสูตรนี้จะมีผลกระทบกระเทือนทางด้านความคิดและความรู้สึคนักคิดของผู้ที่เกี่ยวข้องทุกฝ่าย ส่วน การปรับปรุงหลักสูตร หมายถึง การเปลี่ยนแปลงหลักสูตรเพียงบางส่วนโดยไม่เปลี่ยนแปลงแนวคิด พื้นฐาน หรือรูปแบบของหลักสูตร ”

กู๊ด (Good) ได้ให้ความเห็นว่า “ การพัฒนาหลักสูตรเกิดได้ 2 ลักษณะ คือ การปรับปรุงและเปลี่ยนแปลงหลักสูตร การปรับปรุงหลักสูตรเป็นวิธีการพัฒนาหลักสูตรอย่างหนึ่งเพื่อให้เหมาะสมกับ โรงเรียนหรือระบบโรงเรียน จุดมุ่งหมายของการสอน วัสดุอุปกรณ์ วิธีสอน รวมทั้งการประเมินผล ส่วนคำว่าเปลี่ยนแปลงหลักสูตร หมายถึงการแก้ไขหลักสูตรให้แตกต่างไปจากเดิม เป็นการสร้างโอกาสทางการเรียนขึ้นใหม่ ”

เซเลอร์ และอเล็กซานเดอร์ (Saylor and Alexander) ให้ความหมายว่า “ การพัฒนาหลักสูตร หมายถึง การจัดทำหลักสูตรเดิมที่มีอยู่แล้วให้ดีขึ้น หรือเป็นการจัดทำหลักสูตรใหม่โดยไม่มีหลักสูตรเดิมอยู่ก่อน การพัฒนาหลักสูตร อาจหมายรวมถึงการสร้างเอกสารอื่นๆ สำหรับนักเรียนด้วย ”

จากความหมายของการพัฒนาหลักสูตรที่นักการศึกษาได้กล่าวไว้ข้างต้น ทำให้สามารถอธิบายสรุปความหมายของการพัฒนาหลักสูตรได้ว่า การพัฒนาหลักสูตร (Curriculum Development) หมายถึง การจัดทำหลักสูตร การปรับปรุง การเปลี่ยนแปลงหลักสูตรให้ดีขึ้น เพื่อให้เหมาะสมกับความต้องการของบุคคล และสภาพสังคม

1.11 สาเหตุที่ทำให้มีการพัฒนาหลักสูตร

การพัฒนาหลักสูตร จำเป็นอย่างยิ่งที่ต้องพิจารณาถึงข้อมูลพื้นฐานในด้านต่างๆ เพื่อให้หลักสูตรที่สร้างขึ้นมานั้น สมบูรณ์ สามารถสนองความต้องการของบุคคล และสังคม พื้นฐานด้านต่างๆ ที่นักพัฒนาหลักสูตรต้องนำมาพิจารณานั้นมีหลายประการ ซึ่งมีนักการศึกษาได้ให้ความคิดเห็นว่า พื้นฐานในการพัฒนาหลักสูตรด้านต่างๆ ที่ควรนำมาพิจารณาในการพัฒนาหลักสูตร มี 5 ด้าน ดังนี้

1. พื้นฐานทางด้านปรัชญาการศึกษา
2. พื้นฐานทางด้านจิตวิทยา
3. พื้นฐานทางด้านสังคมและวัฒนธรรม
4. พื้นฐานทางด้านเศรษฐกิจ การเมือง การปกครอง
5. พื้นฐานทางด้านวิทยาการและเทคโนโลยี

1.12 กระบวนการการพัฒนาหลักสูตร

ทาบา (Taba) ได้กล่าวถึง กระบวนการพัฒนาหลักสูตรที่ตอบสนองความต้องการของผู้เรียน ตามความเชื่อที่ว่าผู้เรียนมีพื้นฐานแตกต่างกัน โดยกำหนดกระบวนการพัฒนาหลักสูตรไว้ 7 ขั้นตอน ดังนี้

1. วินิจฉัยความต้องการ : สำรวจสภาพปัญหา ความต้องการ และความจำเป็นต่างๆ ของสังคม และผู้เรียน
2. กำหนดจุดมุ่งหมาย : หลังจากได้วินิจฉัยความต้องการของสังคมและผู้เรียนแล้วจะกำหนดจุดมุ่งหมายที่ต้องการให้ชัดเจน
3. คัดเลือกเนื้อหาสาระ : จุดมุ่งหมายที่กำหนด แล้วจะช่วยในการเลือกเนื้อหาสาระให้สอดคล้องกับจุดมุ่งหมาย ้วย ความสามารถของผู้เรียน โดยเนื้อหาต้องมีความเชื่อถือได้ และสำคัญต่อการเรียนรู้
4. จัดเนื้อหาสาระ : เนื้อหาสาระที่เลือกได้ ยังต้องจัดโดยคำนึงถึงความต่อเนื่อง และความยากง่ายของเนื้อหา วุฒิภาวะ ความสามารถ และความสนใจของผู้เรียน
5. คัดเลือกประสบการณ์การเรียนรู้ : ครูผู้สอนหรือผู้ที่เกี่ยวข้องจะต้องคัดเลือกประสบการณ์การเรียนรู้ให้สอดคล้องกับเนื้อหาวิชา และจุดมุ่งหมายของหลักสูตร
6. จัดประสบการณ์การเรียนรู้ : ประสบการณ์การเรียนรู้ควรจัดโดยคำนึงถึงเนื้อหาสาระและความต่อเนื่อง

7. กำหนดสิ่งที่ต้องประเมินและวิธีการประเมินผล : ตัดสินใจว่าจะต้องประเมินอะไรเพื่อตรวจสอบผลว่าบรรลุตามจุดมุ่งหมายที่กำหนดไว้หรือไม่ และกำหนดด้วยว่าจะใช้วิธีประเมินผลอย่างไร ใช้เครื่องมืออะไร

สัจจ อูทรานันท์ มีความเห็นว่าการพัฒนาหลักสูตรมีความครอบคลุมถึงการร่างหลักสูตรขึ้นมาใหม่ และการปรับปรุงหลักสูตรที่มีอยู่แล้วให้ดีขึ้นด้วย การใช้หลักสูตรและการประเมินหลักสูตรนั้น เป็นกระบวนการอันหนึ่งของการพัฒนาหลักสูตร โดยได้จัดลำดับขั้นตอนของการพัฒนาหลักสูตรไว้ดังนี้ คือ

1. การวิเคราะห์ข้อมูลพื้นฐาน
2. การกำหนดจุดมุ่งหมาย
3. การคัดเลือกและจัดเนื้อหาสาระ
4. การกำหนดมาตรการวัดและการประเมินผล
5. การนำหลักสูตรไปใช้
6. การประเมินผลการใช้หลักสูตร
7. การปรับปรุงแก้ไขหลักสูตร

กระบวนการพัฒนาหลักสูตรดังกล่าว มีสาระสำคัญโดยสรุปดังนี้

1. การวิเคราะห์ข้อมูลพื้นฐาน คือ ข้อมูลทางด้านความต้องการ ความจำเป็นและปัญหาทางสังคม เศรษฐกิจ การเมืองและการปกครอง ตลอดจนนโยบายทางการศึกษาของรัฐ ข้อมูลทางด้านจิตวิทยา ปรัชญาการศึกษา ความต้องการของผู้เรียน ตลอดจนวิเคราะห์หลักสูตรเดิม เพื่อพิจารณาข้อบกพร่องที่ควรปรับปรุงแก้ไข

2. การกำหนดจุดมุ่งหมายของหลักสูตร คณะกรรมการดำเนินงานจะต้องร่วมกันพิจารณา กำหนดจุดมุ่งหมายของหลักสูตรให้สอดคล้องกับข้อมูลพื้นฐาน โดยจุดมุ่งหมายของหลักสูตรจะระบุคุณสมบัติของผู้ที่จบหลักสูตรนั้นๆ มุ่งพัฒนาผู้เรียนทั้ง 3 ด้าน คือ พุทธิพิสัย จิตพิสัย และทักษะพิสัย โดยกำหนดทั้งจุดมุ่งหมายทั่วไป และจุดมุ่งหมายเฉพาะ แต่ละรายวิชา ซึ่งจะเน้นการปฏิบัติมากขึ้น โดยคำนึงถึงพัฒนาการทางร่างกาย และจิตใจ ตลอดจนปลูกฝังนิสัยที่ดีงาม เพื่อให้เป็นพลเมืองดี

3. การกำหนดเนื้อหาและประสบการณ์การเรียนรู้ หลังจากได้กำหนดจุดมุ่งหมายของหลักสูตรแล้ว ก็ถึงขั้นการเลือกสาระความรู้ต่างๆ ที่จะนำไปสู่การพัฒนาผู้เรียนให้เป็นไปตามจุดมุ่งหมายที่กำหนดไว้ เพื่อความสมบูรณ์ให้ได้วิชาความรู้ที่ถูกต้องเหมาะสม กระบวนการขั้นนี้ จึงครอบคลุมถึงการคัดเลือกเนื้อหาวิชาแล้วพิจารณาจัดลำดับเนื้อหาเหล่านั้นว่า เนื้อหาสาระใดควรเป็น

พื้นฐานของเนื้อหาใดบ้าง ควรให้เรียนอะไรก่อนอะไรหลัง แล้วแก้ไขเนื้อหาที่ถูกต้องสมบูรณ์ทั้งแง่สาระและการจัดลำดับที่เหมาะสม ตามหลักจิตวิทยาการเรียนรู้

4. การนำหลักสูตรไปใช้ เป็นขั้นของการแปลงหลักสูตรไปสู่การสอน ซึ่งเป็นขั้นตอนที่มีความสำคัญ และเกี่ยวข้องกับครูผู้สอน หลักสูตรจะประสบผลสำเร็จ มีประสิทธิภาพนั้นขึ้นอยู่กับผู้บริหารโรงเรียน และครูผู้สอนจะต้องศึกษาทำความเข้าใจ และมีความชำนาญในการใช้หลักสูตร ซึ่งครอบคลุมถึงการเตรียมการสอน การจัดการเรียนการสอน การจัดสภาพแวดล้อมต่างๆ ภายในโรงเรียน เพื่อเสริมหลักสูตร การนิเทศการศึกษา และการบริหารการบริการหลักสูตร ฯลฯ นอกจากนี้ในขั้นนี้ยังครอบคลุมถึงการนำหลักสูตรไปทดลองใช้ก่อนนำไปเผยแพร่ด้วย

5. การประเมินผลหลักสูตร เป็นการประเมินสัมฤทธิ์ผลของหลักสูตรว่าเมื่อนำหลักสูตรไปใช้แล้วนั้น ผู้ที่จบหลักสูตรนั้นๆ ไปแล้ว มีคุณสมบัติ มีความรู้ความสามารถตามที่หลักสูตรกำหนดไว้หรือไม่ นอกจากนี้ การประเมินหลักสูตรจะเป็นประโยชน์อย่างยิ่งต่อการปรับปรุงหลักสูตรให้มีคุณค่าสูงขึ้น อันเป็นผลในการนำหลักสูตรไปสู่ความสำเร็จตามเป้าหมายที่วางไว้ การประเมินหลักสูตรควรทำให้ครอบคลุมระบบหลักสูตรทั้งหมด และควรประเมินให้ต่อเนื่องกัน ดังนั้นการประเมินหลักสูตร จึงประกอบด้วยการประเมินสิ่งต่อไปนี้ คือ

5.1 การประเมินเอกสาร หลักสูตร เป็นการตรวจสอบคุณภาพของหลักสูตร ว่ามีความเหมาะสมดี และถูกต้องตามหลักการพัฒนาหลักสูตรเพียงใด หากมีสิ่งใดบกพร่องก็จะได้นำมาดำเนินการปรับปรุงแก้ไขก่อนจะได้นำไปประกาศใช้ในโอกาสต่อไป

5.2 การประเมินการใช้หลักสูตร เป็นการตรวจสอบว่าหลักสูตร สามารถนำไปใช้ได้ดีในสถานการณ์จริงเพียงใด มีส่วนไหนที่เป็นอุปสรรคต่อการใช้หลักสูตร โดยมากหากพบข้อบกพร่องในระหว่างการใช้หลักสูตรก็มักได้รับการแก้ไขโดยทันที เพื่อให้การใช้หลักสูตรเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ

5.3 การประเมินสัมฤทธิ์ผลของหลักสูตร โดยทั่วไปจะดำเนินการหลังจากได้มีผู้สำเร็จการศึกษาจากหลักสูตรไปแล้ว การประเมินหลักสูตร ในลักษณะนี้มักจะทำการติดตามความก้าวหน้าของผู้สำเร็จการศึกษาว่าสามารถประสบความสำเร็จในการทำงานเพียงใด

5.4 การประเมินระบบหลักสูตร เป็นการประเมินหลักสูตรในลักษณะที่มีความสมบูรณ์และสลับซับซ้อนมาก กล่าวคือ การประเมินระบบหลักสูตรจะมีความเกี่ยวข้องกับองค์ประกอบอื่น ที่มีส่วนเกี่ยวข้องกับหลักสูตรด้วย เช่น ทรัพยากรที่ต้องใช้ ความสัมพันธ์ของระบบหลักสูตร กับ

ระบบบริหาร โรงเรียน ระบบการจัดการเรียนการสอน และระบบการวัดและประเมินผลการเรียนการสอน เป็นต้น

6. การปรับปรุงเปลี่ยนแปลงหลักสูตร เป็นขั้นตอนที่เกิดขึ้นหลังจากได้ผ่านกระบวนการประเมินผลหลักสูตรแล้ว ซึ่งเมื่อมีการใช้หลักสูตรไประยะหนึ่งอาจจะมีการเปลี่ยนแปลงทางสภาวะแวดล้อมและสังคม จนทำให้หลักสูตรขาดความเหมาะสม จำเป็นต้องมีการปรับปรุงแก้ไขให้เหมาะสมกับสภาวะแวดล้อมที่เปลี่ยนไป

จากขั้นตอนดังกล่าวจะเห็นได้ว่า กระบวนการพัฒนาหลักสูตรนั้นจำเป็นต้องใช้ระยะเวลาในการดำเนินการมากขึ้นอยู่กับการเปลี่ยนแปลงและปรับปรุงใหม่ว่าการเปลี่ยนแปลงมากน้อยเพียงใด ซึ่งส่วนใหญ่แล้วการพัฒนาหลักสูตรจะต้องใช้เวลาเป็นปีขึ้นไป ในการเตรียมการ และการดำเนินงาน จำเป็นต้องใช้กำลังคน และงบประมาณมากพอสมควร เพื่อจะได้หลักสูตรที่ดีมีประสิทธิภาพ อันจะส่งผลในการพัฒนาเยาวชนของชาติต่อไป

1.13 ปัญหาของการพัฒนาหลักสูตร

ปัญหาของการพัฒนาหลักสูตร คือปัญหาที่เกิดขึ้นในกระบวนการยกระดับของหลักสูตรจากระดับที่เป็นขึ้นสู่อีกระดับหนึ่ง ปัญหาอันเกิดจากการร่วมคิดร่วมทำ ร่วมกันสร้างหลักสูตร และร่วมกันนำหลักสูตรไปใช้ มีดังนี้

1. ปัญหาขาดครูที่มีคุณสมบัติเหมาะสม
2. ปัญหาการไม่ยอมรับและไม่เปลี่ยนแปลงบทบาทการสอนของครูตามแนวหลักสูตร
3. ปัญหาการจัดอบรมครู
4. ศูนย์การพัฒนาหลักสูตร ไม่เข้าใจบทบาทหน้าที่ของตน
5. ขาดการประสานงานหน้าที่ระหว่างหน่วยงานต่างๆ
6. ผู้บริหารต่าง ๆ ไม่สนใจเกี่ยวกับการเปลี่ยนแปลงหลักสูตร
7. ปัญหาขาดแคลนเอกสาร เนื่องจากขาดงบประมาณ

2. หลักสูตรบริหารธุรกิจมหาบัณฑิต พ.ศ.2550 คณะบริหารธุรกิจ มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลรัตนโกสินทร์

หลักสูตรบริหารธุรกิจมหาบัณฑิต พ.ศ.2550 (ในการวิจัยครั้งนี้เป็นฉบับปรับปรุง) ซึ่งเป็นการเรียนการสอนในระดับปริญญาโทจำนวน 1 หลักสูตรมีจำนวน 3 วิชาเอกได้แก่ วิชาเอกการตลาด

วิชาเอกการจัดการทั่วไปและวิชาเอกการบัญชี โดยมีโครงสร้างหลักสูตรดังนี้

โครงสร้างหลักสูตรมี 2 แผนการเรียนคือ

แผน ก แบบ ก 2 เป็นแผนการศึกษาที่เน้นการวิจัย โดยมีการทำวิทยานิพนธ์

แผน ข เป็นแผนการศึกษาที่เน้นรายวิชาการค้นคว้าอิสระ

แผน ก แบบ ก 2 จำนวนหน่วยกิตรวมตลอดหลักสูตรไม่น้อยกว่า 48 หน่วยกิต จำแนกดังนี้

รายละเอียด	จำนวนหน่วยกิต
วิชาปรับพื้นฐาน	-
วิชาบังคับ	24
วิชาเอก	9
วิชาเลือก	-
วิทยานิพนธ์	15
รวม	48

แผน ข จำนวนหน่วยกิตรวมตลอดหลักสูตรไม่น้อยกว่า 48 หน่วยกิต จำแนกดังนี้

รายละเอียด	จำนวนหน่วยกิต
วิชาปรับพื้นฐาน	-
วิชาบังคับ	24
วิชาเอก	9
วิชาเลือก	9
วิชาการค้นคว้าอิสระ	6
รวม	48

3.งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการประเมินหลักสูตร คณะผู้วิจัยได้ทำการศึกษาค้นคว้างานวิจัยที่ใช้รูปแบบการประเมินต่างๆ ทั้งงานวิจัยภายในประเทศและต่างประเทศดังนี้

วสันต์ รัตนกร (2541, หน้า 84) ได้ศึกษาวิจัยเรื่องการประเมินหลักสูตรบริหารธุรกิจบัณฑิต วิชาเอกระบบสารสนเทศ ฉบับแก้ไขเพิ่มเติม ของสถาบันเทคโนโลยีราชมงคล โดยใช้รูปแบบการประเมินชิป (CIPP model) ผลการวิจัยพบว่า ด้านบริบท ความมุ่งหมายของหลักสูตร ส่งเสริมให้ผู้เรียนมีความสามัคคี มีระเบียบวินัย และมีความซื่อสัตย์สุจริต ส่วนโครงสร้างของ

หลักสูตรควรปรับปรุงเพิ่มเติมจำนวนหน่วยกิตที่เรียนในภาคปฏิบัติ ด้านปัจจัยเบื้องต้นพบว่า ทรัพยากรที่ใช้ตามหลักสูตรมีความเหมาะสมระดับปานกลาง ด้านกระบวนการพบว่า การประเมินผลการเรียนการสอนมีความเหมาะสมอยู่ในระดับมาก ส่วนด้านผลผลิตพบว่าประสิทธิภาพของผู้สำเร็จการศึกษามีความเหมาะสมในระดับมาก แต่ความรู้ในภาษาอังกฤษจะมีความเหมาะสมในระดับน้อย

ปณวัฒน์ วัฒนวิทย์ (2548: บทคัดย่อ) ได้ทำการศึกษาวิจัย เรื่อง การประเมินหลักสูตรศิลปศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาภาษาอังกฤษเพื่อธุรกิจและอุตสาหกรรม โดยใช้แบบจำลอง CIPP Model ผลการวิจัยมีดังนี้พบว่าอาจารย์มีความเห็นว่ากระบวนการสอนและการประเมิน มีความเหมาะสม มีความเห็นว่าวัตถุประสงค์ของหลักสูตร โครงสร้างและเนื้อหาของหลักสูตร คุณภาพของอาจารย์ คุณสมบัติของนักศึกษาและผลการดำเนินการของหลักสูตรมีความเหมาะสมในระดับปานกลาง แต่มีความเห็นปัจจัยที่เอื้ออำนวยต่อการเรียนการสอนไม่เหมาะสมนักศึกษามีความเห็นว่าโครงสร้างและเนื้อหาหลักสูตร คุณภาพอาจารย์ คุณสมบัติของนักศึกษา กระบวนการสอนและการประเมินผล และผลที่ได้รับจากการศึกษาในหลักสูตรมีความเหมาะสม ในขณะที่มีความเห็นว่าวัตถุประสงค์ของหลักสูตร และปัจจัยที่เอื้ออำนวยต่อการเรียนการสอนมีความเหมาะสมในระดับปานกลาง

วิลาวัลย์ วัชรเกียรติศักดิ์ (2546: บทคัดย่อ) ได้ทำการศึกษาวิจัย เรื่อง การประเมินหลักสูตรครุศาสตรบัณฑิต วิชาเอก นาฏศิลป์ ของสำนักงานสถาบันราชภัฏ โดยใช้แบบจำลอง CIPP Model ผลการวิจัยมีดังนี้การประเมินบริบท พบว่าจุดมุ่งหมายของหลักสูตรทุกข้อมีความชัดเจนของภาษามีความเหมาะสมกับสภาพปัจจุบัน และมีความครอบคลุมถึงคุณลักษณะที่ดีของครูนาฏศิลป์การประเมินปัจจัยเบื้องต้น พบว่าโครงสร้างหลักสูตร มีความเหมาะสมในเรื่องจำนวนหน่วยกิตในรายวิชาบังคับ สัดส่วนของหน่วยกิตกับเวลาเรียนและการมีส่วนร่วมทำให้การเรียนการสอนบรรลุจุดมุ่งหมาย เนื้อหา มีบางวิชาที่มีความซ้ำซ้อน อาจารย์ผู้สอนมีความรู้ ความสามารถและบุคลิกลักษณะเหมาะสมที่จะเป็นผู้ถ่ายทอดวิชาความรู้ ด้านอุปกรณ์การเรียน สถานที่เรียน มีความเพียงพอ ในส่วนของตำราเรียนมีความไม่เพียงพอ และไม่ทันสมัย การประเมินกระบวนการ พบว่า อาจารย์ส่วนใหญ่มีการเตรียมการเรียนการสอน มีการสอดแทรกให้เห็นคุณค่า การอนุรักษ์และการเผยแพร่ศิลปวัฒนธรรม และสอนครบตามแนวการสอนในเรื่องการใช้สื่อประกอบการสอน การเปิดโอกาสให้นักศึกษาแสดงความคิดเห็น การเสริมความรู้นอกชั้นเรียน การวัดผลและประเมินผล ความชัดเจนของเกณฑ์ การให้นักศึกษามีส่วนร่วมในการกำหนดเกณฑ์ อยู่ในระดับปานกลาง การประเมินผลผลิต บัณฑิตทั้งหมดมีความเห็นเกี่ยวกับคุณสมบัติของผู้สำเร็จการศึกษาตามจุดมุ่งหมายเฉพาะและจุดมุ่งหมายทั่วไปว่าอยู่ในระดับมาก แต่อาจารย์และผู้บังคับบัญชาของบัณฑิตส่วนใหญ่มีความเห็นว่าอยู่ในระดับมากและปานกลาง

วรวิมล บุตรอามาตย์ (2546: บทคัดย่อ) ได้ทำการศึกษาวิจัย เรื่อง การประเมินผลหลักสูตร การศึกษาแผนกวิชาไพบรณิย์ของโรงเรียน การไพบรณิย์และโทรคมนาคม ปีการศึกษา 2531-ปัจจุบัน (ระยะที่ 6) สังกัดกองการศึกษาการสื่อสารแห่งประเทศไทย สาขาวัดผลการศึกษามหาวิทยาลัย นครสวรรค์ โดยใช้แบบจำลอง CIPP Model ผลการวิจัยมีดังนี้การประเมินองค์ประกอบด้านปัจจัยเบื้องต้น ด้านความพร้อมของอาจารย์ผู้สอนพบว่า ผู้บริหาร และอาจารย์ผู้สอนกับผู้สำเร็จการศึกษามีความคิดเห็นตรงกันว่า ความพร้อมของอาจารย์มีความเหมาะสมอยู่ในระดับมาก โดยมี ความคิดเห็นไม่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 โดยความคิดเห็นว่าอาจารย์มีความพร้อมมากและปานกลางตรง กันทุกข้อด้านความพร้อมของนักเรียน พบว่า ผู้บริหาร และอาจารย์ผู้สอนมีความคิดเห็น ว่าความพร้อมของนักเรียนมีความ เหมาะสมอยู่ในระดับปานกลาง แต่ผู้สำเร็จการศึกษามีความคิดเห็น ว่ามีความเหมาะสมอยู่ในระดับมาก โดยมีความคิดเห็นแตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับด้าน ความพร้อมของสิ่งประกอบอื่นๆ ที่เกี่ยวข้อง การเรียนการสอน พบว่า ผู้บริหารและอาจารย์กับผู้สำเร็จ การศึกษา มีความคิดเห็นตรงกันว่าสิ่งประกอบอื่นๆ ที่เกี่ยวข้องต่อการเรียนการสอนมีความเหมาะสม อยู่ในระดับปานกลาง โดยมีความคิดเห็น แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ในหัวข้อ ความเพียงพอของจำนวนห้องที่ใช้สอนภาคปฏิบัติและความเพียงพอแหล่งฝึกภาคปฏิบัติที่มีคุณภาพ การประเมินองค์ประกอบด้านกระบวนการด้านกระบวนการจัดการเรียนการสอน พบว่า ผู้บริหารและ อาจารย์กับผู้สำเร็จการศึกษามีความคิดเห็นตรงกัน ว่ากระบวนการจัดการเรียนการสอนมีความ เหมาะสมอยู่ในระดับ ปานกลางโดยมีความคิดเห็นไม่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทาง สถิติที่ระดับ .05 โดยมีความคิดเห็นว่ากระบวนการจัดการเรียน การสอนมีความปานกลางตรงกันด้านการ วัดผล ประเมินผลการเรียนการสอน พบว่า ผู้บริหารและอาจารย์กับผู้สำเร็จการศึกษา มีความคิดเห็นตรงกันว่า การวัดประเมินผลการเรียนการสอนมีความเหมาะสมอยู่ในระดับ ปานกลาง โดยมีความคิดเห็นแตกต่าง กันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ที่ระดับ .05 ในหัวข้อการวัดผลประเมินผลมีความครอบคลุม เนื้อหาวิชา ด้านการบริหารหลักสูตร พบว่า ผู้บริหารและอาจารย์กับผู้สำเร็จการศึกษา มีความคิดเห็นไม่แตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05โดยมีความเห็นว่าการบริหาร หลักสูตรมีความปานกลางตรงกัน การประเมินองค์ประกอบด้านผลผลิตด้านการประเมินองค์ประกอบด้านผลผลิต พบว่า ผู้บริหารและ อาจารย์ มีความคิดเห็นว่ามีนักเรียนมีคุณลักษณะเหมาะสมตาม จุดมุ่งหมายของหลักสูตรในระดับปาน กลางการติดตามผลผู้สำเร็จการศึกษาความคิดเห็นของผู้สำเร็จการศึกษา เกี่ยวกับการ ได้รับความรู้และ การนำความรู้ความสามารถทางด้านเนื้อหาภาค วิชาการต่างๆ ไปใช้ในการปฏิบัติงาน พบว่า ผู้สำเร็จ การศึกษา มีความคิดเห็นว่าการ ได้รับความรู้มีความเพียงพออยู่ในระดับ ปานกลาง สำหรับการนำความรู้

ความสามารถทางด้านเนื้อหา ภาควิชาการต่างๆ ไปใช้ในการปฏิบัติงานได้นั้นมีความเหมาะสม อยู่ในระดับปานกลางความคิดเห็นของผู้บังคับบัญชาที่มีต่อผู้สำเร็จการศึกษา เกี่ยวกับความสามารถในการปฏิบัติงาน และบุคลิกภาพและ มนุษย์สัมพันธ์ของผู้สำเร็จการศึกษา พบว่า ผู้บังคับบัญชามีความคิดเห็นว่า ความสามารถในการปฏิบัติงานของผู้สำเร็จการศึกษา ในขั้นตอนการรับฝากมีความสามารถอยู่ในระดับมาก ความสามารถในการปฏิบัติงานในขั้นตอนการส่งต่อและการนำจ่ายมีความสามารถอยู่ในระดับปานกลาง สำหรับบุคลิกภาพในการทำงานมีความเหมาะสม ในการปฏิบัติงานอยู่ในระดับปานกลาง

สุทศนีย์ สุขประเสริฐ (2543: บทคัดย่อ) ได้ทำการศึกษาวิจัย เรื่อง การประเมินหลักสูตร แพทยศาสตรบัณฑิต มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ สาขาการอุดมศึกษา คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ โดยใช้แบบจำลอง CIPP Model ผลการวิจัยมีดังนี้ ด้านบริบท อาจารย์ นิสิต และบัณฑิตแพทย์ มีความเห็นว่าวัตถุประสงค์ของหลักสูตร มีความเหมาะสมในระดับมาก ด้านปัจจัยเบื้องต้น โครงสร้างของหลักสูตรเมื่อเปรียบเทียบกับเกณฑ์มาตรฐานหลักสูตร ของทบวงมหาวิทยาลัย พบว่ามีจำนวนหน่วยกิตโดยรวมสูงกว่าเกณฑ์มาตรฐานของทบวงมหาวิทยาลัย และโครงสร้างของหลักสูตรมิได้กำหนดหมวดวิชาเลือกเสรีไว้ อาจารย์ นิสิตและบัณฑิตแพทย์ มีความเห็นว่าคุณลักษณะของอาจารย์และคุณสมบัติของผู้เข้าศึกษามีความเหมาะสมในระดับมาก อาจารย์มีความเห็นว่า โครงสร้างและเนื้อหาของหลักสูตรมีความเหมาะสมในระดับปานกลาง นิสิต และบัณฑิตแพทย์ มีความเห็นว่ามีความเหมาะสมในระดับมาก อุปกรณ์การเรียนการสอน ตำราเรียน สถานที่เรียนและจำนวนคนไข้ ทั้งอาจารย์ นิสิต และบัณฑิตแพทย์มีความเห็นว่า มีความเหมาะสมในระดับปานกลาง ด้านกระบวนการ อาจารย์และบัณฑิตแพทย์มีความเห็นว่ากระบวนการเรียนการสอน มีความเหมาะสมในระดับปานกลาง นิสิตมีความเห็นว่ามีความเหมาะสมในระดับมาก ด้านการวัด และประเมินผล อาจารย์มีความเห็นว่ามีความเหมาะสมในระดับมาก นิสิตและบัณฑิตแพทย์ มีความเห็นว่าเหมาะสมในระดับปานกลาง ส่วนด้านการบริหารหลักสูตร อาจารย์ นิสิต และ บัณฑิตแพทย์มีความเห็นว่ามีความเหมาะสมในระดับปานกลาง ด้านผลผลิต ผู้บังคับบัญชาของบัณฑิตแพทย์ มีความเห็นว่าบัณฑิตแพทย์เป็นแพทย์ ที่เป็นที่ยอมรับของสังคม และประสิทธิภาพของบัณฑิตแพทย์ด้านความรู้ ด้านเจตคติ และด้านการปฏิบัติงานมีความเหมาะสมในระดับมาก ส่วนด้านทักษะมีความเหมาะสมในระดับปานกลาง เมื่อเปรียบเทียบกับเกณฑ์ที่กำหนดคือ ค่าคะแนนเฉลี่ย 3.50 พบว่า อาจารย์ นิสิต และบัณฑิตแพทย์มีความเห็นว่าด้านบริบทมีความเหมาะสมสูงกว่าเกณฑ์ที่กำหนดอย่างมีนัย สำคัญทางสถิติด้านปัจจัยเบื้องต้นนิสิตและบัณฑิตแพทย์มีความเห็นว่ามีความเหมาะสมสูงกว่า เกณฑ์ที่กำหนดอย่างมีนัยสำคัญ

ทางสถิติ ส่วนอาจารย์มีความเห็นไม่แตกต่างจากเกณฑ์ที่กำหนดด้านกระบวนการ อาจารย์และนิสิตมีความเห็นว่าไม่แตกต่างจากเกณฑ์ที่กำหนด ส่วนบัณฑิตแพทย์มีความเห็นว่ามีความเหมาะสมต่ำกว่าเกณฑ์ที่กำหนดอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ด้านผลผลิต ผู้บังคับบัญชาของบัณฑิตมีความเห็นว่าประสิทธิภาพของบัณฑิตแพทย์มีความเหมาะสมสูงกว่า เกณฑ์ที่กำหนดอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ อาจารย์ นิสิต และบัณฑิตแพทย์ มีข้อเสนอแนะต่อหลักสูตรว่า ควรมีการจัด โครงการ อบรมสัมมนา เพื่อเพิ่มประสิทธิภาพการเรียนการสอนให้กับอาจารย์ อุปกรณ์การเรียนการสอน ตำราเรียนและสถานที่เรียน ควรจัดให้เพียงพอกับความต้องการของผู้เรียนและผู้สอน ควร ปรับปรุงกระบวนการเรียนการสอนให้นิสิตรู้จักคิดวิเคราะห์ และแก้ปัญหาเป็น โดยให้นิสิต ได้ค้นคว้าด้วยตนเองและสนับสนุนให้มีการเรียนอย่างต่อเนื่อง ในส่วนของผู้บังคับบัญชา ของบัณฑิตแพทย์มีข้อเสนอแนะว่า บัณฑิตแพทย์ควรมีความรู้ทางด้านทฤษฎีควบคู่กับการปฏิบัติ งานจริง และมหาวิทยาลัยควรจัดโครงการติดตามผลบัณฑิตโดยศึกษาข้อมูลจากสภาพความเป็นจริง เพื่อได้แนวทางในการพัฒนาหลักสูตรอย่างต่อเนื่องเป็นหลักสูตรที่ทันสมัยและสอดคล้อง กับสภาพสังคมที่เปลี่ยนไป

ชินวัฒน์ สันธุชล (2543: บทคัดย่อ) ได้ทำการศึกษาวิจัย เรื่อง การประเมินหลักสูตรฝ่ายอำนวยการตำรวจ ของสถาบันพัฒนาข้าราชการตำรวจ กองบัญชาการศึกษา สาขา การวัดและประเมินผลการศึกษา คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยรามคำแหง โดยใช้แบบจำลอง CIPP Model ผลการวิจัยมีดังนี้การประเมินบริบทพบว่า วัตถุประสงค์ของหลักสูตร มีความสอดคล้องกับสภาพแวดล้อมภายใน เนื้อหาสาระของหลักสูตรมีความสอดคล้องกับความต้องการของสังคม ความต้องการของผู้เรียน เกณฑ์การวัดและประเมินผลและประโยชน์ต่องานที่ปฏิบัติในระดับมาก โครงสร้างของหลักสูตรส่วนใหญ่ มีความเหมาะสมการประเมินปัจจัยเบื้องต้น ด้านเกณฑ์การคัดเลือกผู้เข้ารับการอบรมมีความเหมาะสมสำหรับด้านการจัดสรรงบประมาณมีความเพียงพอการประเมินกระบวนการด้านการเตรียมการหลักสูตร การจัดการเรียนการสอน เทคนิคและวิธีสอนของอาจารย์ผู้สอน การวัดผลมีความเหมาะสมในระดับมากการประเมินผลผลิต ผู้สำเร็จการฝึกอบรมของหลักสูตร มีคุณลักษณะทั่วไป และคุณลักษณะทางวิชาชีพ มีความเหมาะสมในระดับมาก นักศึกษามีเจตคติที่ดีต่อการฝึกอบรม

สมิง เสมียนรัมย์ (2541: บทคัดย่อ) ได้ทำการศึกษาวิจัย เรื่อง การประเมินการใช้หลักสูตรประกาศนียบัตรอาชีพ (ปอ.) พุทธศักราช 2533 ศูนย์การศึกษานอกโรงเรียนจังหวัด ในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ สาขา การศึกษาผู้ใหญ่ คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม โดยใช้แบบจำลอง CIPP Model ผลการวิจัยมีดังนี้ ด้านบริบท จุดมุ่งหมายหลักสูตร หลักสูตรประกาศนียบัตรอาชีพ (ปอ.) พุทธศักราช 2533 โดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง ผู้บริหารศูนย์บริการการศึกษานอก

โรงเรียน อำเภอ/กิ่งอำเภอ ครูประจำกลุ่มประกาศนียบัตรอาชีพ และนักศึกษาประกาศนียบัตรอาชีพ ในภาคตะวันออกเฉียงเหนือมีความคิดเห็นต่อ ด้านบริบทของจุดมุ่งหมายหลักสูตร ประกาศนียบัตรอาชีพ (ปอ.) พุทธศักราช 2533 อยู่ในระดับมากทุกข้อยกเว้นข้อชุมชน มีส่วนร่วมในการกำหนดจุดมุ่งหมายหลักสูตร มีความคิดเห็น อยู่ในระดับปานกลางด้านปัจจัยเบื้องต้น ผู้อำนวยการศูนย์การศึกษานอกโรงเรียนจังหวัด ในภาคตะวันออกเฉียงเหนือมีความคิดเห็นต่อ ด้านปัจจัยเบื้องต้นของโครงสร้างหลักสูตรประกาศนียบัตรอาชีพ (ปอ.) พุทธศักราช 2533 อยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณารายข้อ พบว่าในข้อเนื้อหาวิชาใน หลักสูตร มีความเหมาะสมสอดคล้องกับความต้องการของท้องถิ่นข้อสามารถช่วยให้นักศึกษา นำไปใช้ ประกอบอาชีพในชีวิตประจำวันเกิดความมั่นใจในการปฏิบัติงาน ข้อส่งเสริมให้นักศึกษา เกิดความต้องการที่จะเรียนรู้และข้อสภาพแวดล้อมและสิ่งอำนวยความสะดวก ของหลักสูตร มีความคิดเห็น อยู่ในระดับปานกลางผู้บริหารศูนย์บริการการศึกษานอกโรงเรียนอำเภอ/กิ่ง อำเภอ ครูประจำกลุ่มประกาศนียบัตรอาชีพ และนักศึกษาประกาศนียบัตรอาชีพ ในภาคตะวันออกเฉียงเหนือมีความคิดเห็นต่อ ด้านปัจจัยเบื้องต้น ของโครงสร้างหลักสูตรประกาศนียบัตร อาชีพ(ปอ.)พุทธศักราช 2533 อยู่ในระดับมากยกเว้นสภาพแวดล้อมและสิ่งอำนวยความสะดวก ของหลักสูตรมีความคิดเห็นอยู่ในระดับปานกลางด้านกระบวนการ สภาพการเรียนรู้การสอน ผู้อำนวยการศูนย์การศึกษานอกโรงเรียนจังหวัดผู้บริหาร ศูนย์บริการการศึกษานอกโรงเรียนอำเภอ/กิ่งอำเภอ ครูประจำกลุ่มประกาศนียบัตรอาชีพและนักศึกษาประกาศนียบัตรอาชีพ ในภาคตะวันออกเฉียงเหนือมีความคิดเห็นต่อกระบวนการเรียนรู้การสอนของสภาพการเรียนรู้การสอน อยู่ในระดับมากทุกข้อ การนิเทศติดตามผล ผู้อำนวยการศูนย์การศึกษานอกโรงเรียนจังหวัดในภาค ตะวันออกเฉียงเหนือ มีความคิดเห็นต่อการนิเทศติดตามผลอยู่ในระดับมากทุกข้อ ยกเว้น ในข้อผู้สอนได้นิเทศ แนะนำนักศึกษา เพื่อแก้ปัญหาที่พบได้ มีความคิดเห็นอยู่ในระดับ ปานกลาง ผู้บริหารศูนย์บริการการศึกษานอกโรงเรียนอำเภอ/กิ่งอำเภอ ครูประจำกลุ่มประกาศนียบัตรอาชีพ และนักศึกษาประกาศนียบัตรอาชีพ ในภาคตะวันออกเฉียงเหนือมีความ คิดเห็นต่อการนิเทศติดตามผล อยู่ในระดับมากทุกข้อ การวัดผลประเมินผล ผู้อำนวยการศูนย์การศึกษานอกโรงเรียนจังหวัด ในภาค ตะวันออกเฉียงเหนือ มีความคิดเห็นต่อการวัดผลประเมินผล อยู่ในระดับมากทุกข้อ ยกเว้น ในข้อนักศึกษามีส่วนร่วม ในการตั้งกฎเกณฑ์การวัดผลประเมินผลในรายวิชาต่าง ๆ และข้อ การให้ชุมชน หรือสถานประกอบการ มีส่วนร่วมในการจัดการศึกษา และวัดผลประเมินผลในบางรายวิชา มีความคิดเห็นอยู่ในระดับปานกลาง ผู้บริหารศูนย์บริการการศึกษานอกโรงเรียน อำเภอ/กิ่ง อำเภอ ครูประจำกลุ่มประกาศนียบัตรอาชีพ และนักศึกษาประกาศนียบัตรอาชีพ มีความคิดเห็นต่อการวัดผลประเมินผล อยู่ในระดับมากทุกข้อด้านผลผลิต คุณภาพของนักศึกษา ผู้อำนวยการศูนย์การศึกษา

นอกโรงเรียนจังหวัดผู้บริหารศูนย์บริการการศึกษานอกโรงเรียนอำเภอ/กิ่งอำเภอ ครูประจำกลุ่ม ประกาศนียบัตรอาชีพและนักศึกษาประกาศนียบัตรอาชีพ ในภาคตะวันออกเฉียงเหนือมีความ คิดเห็น ต่อการผลผลิตตามหลักสูตรประกาศนียบัตรอาชีพ (ปอ.) พุทธศักราช 2533 อยู่ใน ระดับมากทุกข้อ

วันเพ็ญ ทะสุนทร (2541: บทคัดย่อ) ได้ทำการศึกษาวิจัย เรื่อง การประเมินหลักสูตร ประกาศนียบัตรครูเทคนิคชั้นสูง พุทธศักราช 2536 สาขาวิชา คอมพิวเตอร์ธุรกิจ กรมอาชีวศึกษา กระทรวงศึกษาธิการ สาขาบริหารการศึกษา คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม โดยใช้ แบบจำลอง CIPP Model ผลการวิจัยมีดังนี้การวิจัยครั้งนี้มีความมุ่งหมายเพื่อ ประเมินหลักสูตร ประกาศนียบัตรครูเทคนิค ชั้นสูง พุทธศักราช 2536 สาขาวิชาคอมพิวเตอร์ธุรกิจ กรมอาชีวศึกษา กระทรวงศึกษาธิการ ใน 4 ด้านคือผู้บริหาร ครูผู้สอน และผู้สำเร็จการศึกษาตามหลักสูตร ปทส. มีความรู้ความ เข้าใจด้านบริบท อยู่ในระดับมาก และมีความคิดเห็นว่า ด้านปัจจัยเบื้องต้น มีความเหมาะสม อยู่ในระดับมาก ด้านกระบวนการ มีการปฏิบัติอยู่ในระดับมาก และด้านผลผลิตมีผลผลิตอยู่ใน ระดับดี เมื่อจำแนกตามสถานภาพ พบว่าผู้บริหาร มีความรู้ความเข้าใจด้านบริบท อยู่ในระดับมากที่สุด และมีความคิดเห็นว่า ด้านปัจจัยเบื้องต้น มีความเหมาะสมอยู่ในระดับมาก ด้านกระบวนการมีการ ปฏิบัติอยู่ในระดับมากและด้านผลผลิต มีผลผลิตอยู่ในระดับดีมาก ครูผู้สอน มีความรู้ความเข้าใจด้าน บริบท อยู่ในระดับมากและมีความคิดเห็นว่า ด้านปัจจัยเบื้องต้น มีความเหมาะสมอยู่ในระดับมาก ด้าน กระบวนการมีการปฏิบัติอยู่ใน ระดับมาก และด้านผลผลิต ผลผลิตอยู่ในระดับดี ผู้สำเร็จการศึกษาตาม หลักสูตร ปทส. มีความคิดเห็นว่า ด้านปัจจัยเบื้องต้น มีความเหมาะสมอยู่ในระดับมาก และด้าน กระบวนการ มีการปฏิบัติอยู่ในระดับมากเมื่อจำแนกตามสถานศึกษา พบว่าผู้บริหาร ครูผู้สอน และ ผู้สำเร็จการศึกษาตามหลักสูตร ปทส. วิทยาลัย อาชีวศึกษามหาสารคามมีความรู้ความเข้าใจด้านบริบท อยู่ในระดับมาก และมีความคิดเห็นว่า ด้านปัจจัยเบื้องต้น มีความเหมาะสมอยู่ในระดับมาก ด้าน กระบวนการ มีการปฏิบัติอยู่ใน ระดับมาก และด้านผลผลิต มีผลผลิตอยู่ในระดับดีผู้บริหาร ครูผู้สอน ผู้สำเร็จการศึกษาตามหลักสูตร ปทส. วิทยาลัยพณิชยการธนบุรี มีความรู้ความเข้าใจด้านบริบท อยู่ใน ระดับมากที่สุด และมีความคิดเห็นว่า ด้านปัจจัยเบื้องต้น มีความเหมาะสมอยู่ในระดับมาก ด้าน กระบวนการ มีการปฏิบัติอยู่ใน ระดับมาก และด้านผลผลิต มีผลผลิตอยู่ในระดับดี

สุวรรณิ มงคลรุ่งเรือง (2540: 242) ได้ทำการศึกษาวิจัย เรื่อง การประเมินหลักสูตรสังคม สงเคราะห์ศาสตร์ พ.ศ. 2533 มหาวิทยาลัยหัวเฉียวเฉลิมพระเกียรติ โดยใช้แบบจำลอง CIPP Model ผลการวิจัยมีดังนี้

การประเมินบริบท พบว่า วัตถุประสงค์ โครงสร้าง และเนื้อหาของหลักสูตรมีความเหมาะสมอยู่ในระดับมาก การประเมินปัจจัยเบื้องต้น พบว่า สื่อการเรียนการสอน วัสดุการศึกษา สถานที่เรียนความพร้อมและศักยภาพของอาจารย์ มีความเหมาะสมในระดับมาก สำหรับคุณสมบัติของนักศึกษาพบว่ามี ความเหมาะสมอยู่ในระดับปานกลาง การประเมินกระบวนการ พบว่า กิจกรรมการเรียนการสอน การวัด ประเมินผลการเรียนมีความเหมาะสมในระดับมาก การประเมินผลผลิต พบว่า ผลสัมฤทธิ์เมื่อสิ้นสุด การเรียนการสอน ความรู้ความเข้าใจทางสังคมสงเคราะห์ศาสตร์ ทักษะในการปฏิบัติงานทางสังคม สงเคราะห์ศาสตร์ วุฒิภาวะในการทำงานและบุคลิกภาพความเป็นนักสังคมสงเคราะห์ ของผู้สำเร็จ การศึกษามีความเหมาะสมในระดับมาก

ซาฟาร์ (Zafar. 1982: 1415-A-1416-A) ได้ทำการศึกษาวิจัย เรื่อง การประเมินหลักสูตร คณิตศาสตร์ของคณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัย เมกเก ตามทัศนะของผู้สำเร็จการศึกษาในช่วงปี ค.ศ. 1976-1980 โดยใช้แบบสอบถามรวบรวมข้อมูลจากครุคณิตศาสตร์ที่จบการศึกษาจากคณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยเมกเก ประเทศซาอุดีอาระเบีย ผลการวิจัยพบว่า รายวิชาคณิตศาสตร์ มีความสัมพันธ์กับ ประสิทธิภาพด้านความเป็นครุคณิตศาสตร์ของผู้สำเร็จการศึกษาสูง หลักสูตรคณิตศาสตร์นี้มีช่วยให้ครู มีทักษะในทางบอกต่อการสอนคณิตศาสตร์ในโรงเรียน และหลักสูตรนี้ล้มเหลวเรื่องการเน้นปัญหา ทางด้านปฏิบัติ

ฮิลบูธ (Heibuth. 1985: 128-A) ได้ทำการติดตามผลผู้สำเร็จการศึกษาจากสาขาวิชาจิตวิทยาของ วิทยาลัยมอร์นิ่งไซด์ โดยรวบรวมข้อมูลด้านการประกอบอาชีพ และประเมินความสำเร็จของแผนการ จัดการเรียนการสอนสาขาจิตวิทยาของสถาบัน มุ่งที่ความสามารถในการทำงานของบัณฑิต ผลการวิจัย พบว่า การจัดการเรียนการสอน เพื่อให้ให้นักศึกษามีความพร้อมและความสามารถในการทำงานประสบความสำเร็จสูง เหตุผลสำคัญที่ทำให้แผนการจัดการเรียนการสอนในสาขาวิชานี้ประสบความสำเร็จ คือ การสอนและความรับผิดชอบอย่างเข้มงวดกวดขันของสถาบันที่มีต่อนักศึกษา

4. สรุป

จากวรรณกรรมในด้านต่างๆ ที่เกี่ยวข้องประกอบด้วยความรู้ทั่วไปเกี่ยวกับหลักสูตรและการ ประเมินหลักสูตร และเนื้อหาของหลักสูตรบริหารธุรกิจมหาบัณฑิต พ.ศ.2550 รวมถึงเอกสารการ ทบทวนงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง คณะผู้วิจัยนำมาใช้เป็นแนวทางในการออกแบบงานวิจัยในส่วนที่เกี่ยวข้อง กับกรอบแนวคิด เครื่องมือที่ใช้ในงานวิจัยโดยออกแบบสอบถามตามวัตถุประสงค์การวิจัย รวมถึงการ ออกแบบสถิติที่ใช้ในการวิจัยและแนวทางการวิเคราะห์ข้อมูลในลำดับถัดไป